

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. ขั้นตอนการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1.1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 17 คน ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารโรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม จำนวน 2 คน ประกอบด้วย
ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ

2) ผู้วิจัย

3) ครูที่ปรึกษา จำนวน 14 คน

1.1.2 กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนโรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2553 จำนวน 232 คน

1.1.3 ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 236 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 17 คน

2) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 210 คน

3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกันในทุกขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งจะผสมผสานอยู่ในกระบวนการการบริหารและการจัดกิจกรรมในโรงเรียน

3. ขั้นตอนการวิจัย

แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนเมืองชัย-วิทยาคม

ระยะที่ 2 ปรับปรุง พัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะและประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนเมืองชัย-วิทยาคม

วิธีดำเนินการทั้ง 2 ระยะ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นภาพรวมโดยมีรายละเอียดของแต่ละระยะ ดังต่อไปนี้

3.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนเมืองชัย-วิทยาคม ดำเนินการดังนี้

3.1.1 วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริงด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม

3.1.2 เป้าหมาย

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมจริงด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม

3.1.3 ระยะเวลา ระหว่างวันที่ 17 – 19 พฤษภาคม 2553

3.1.4 สถานที่ โรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม

3.1.5 วิธีดำเนินการ

ศึกษาพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม ผู้วิจัยได้นำเนนการ ดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดำเนินการดังนี้

1.1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม

จิตสาธาธารณะ

1.2) ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธาธารณะ ศึกษาวิธีประเมินพฤติกรรมจิตสาธาธารณะ ด้วยการสังเกต วิธีการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมจากการสังเกตของ จันทรา พวงยอด (2543 : 48-50) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรม จิตสาธาธารณะ

1.3) วิเคราะห์พฤติกรรมจิตสาธาธารณะ ทั้ง 2 ตัวชี้วัด 6 พฤติกรรม บ่งชี้ สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ เป็นประจำและสามารถมองเห็นได้ สังเกตได้ มีหลักฐานการกระทำโดยเป็นกิจกรรมที่นักเรียน ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนและนำข้อคำถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมและความครอบคลุมของข้อคำถาม และปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธาธารณะ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลเพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ของเนื้อหา ครอบคลุมและสอดคล้องตรงตามนิยามปฏิบัติกร ตลอดจนการใช้ภาษา พฤติกรรมจิตสาธาธารณะ การเขียนรายการพฤติกรรม การหาดัชนีความสอดคล้องระหว่าง พฤติกรรมกับจุดประสงค์ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.5) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะแล้ว ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1.5.1) นายเสนห์ คำสมหมาย ผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์ พิตยาสรณ์ วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ การศึกษา กศ.ม. (บริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา ผู้เชี่ยวชาญได้ เสนอแนะการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธาธารณะ ในแต่ละกิจกรรมให้ครอบคลุม ตามนิยามศัพท์ ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนดไว้

1.5.2) นายศิริชัย พยัคฆ์ทอง รองผู้อำนวยการโรงเรียนอ้อมชัย- วิทยาคม วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ การศึกษา ศษ.ม. (บริหาร การศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธาธารณะในแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสม

กับเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย ความชัดเจนในด้านภาษาเพื่อให้ง่ายกับความเข้าใจในข้อความ

1.5.3) นายทวนทอง อาระลา ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมชัย-
วิทยาคม วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ การศึกษา กศ.บ. (ชีววิทยา) ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะ
การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะในแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและ
จุดมุ่งหมาย และการใช้ภาษาให้ครอบคลุมกับพฤติกรรมจิตสาธารณะแต่ละด้านและความ
ถูกต้องของกระบวนการวัดผลและประเมินผล

1.5.4) นางสีญวน แฝงสาเคน ครู โรงเรียนมัธยมชัยวิทยาคม
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ การศึกษา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะให้ลดข้อความ
และปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับการวัดผลและประเมินผล

1.5.5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.ณัฐชัย จันทร์ขุม
ผู้อำนวยการสำนักบริการวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบความถูกต้อง
ด้านเนื้อหา ภาษา สลิตี การวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะการสร้างแบบสังเกต
พฤติกรรมจิตสาธารณะในแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย และการใช้
ภาษาให้ครอบคลุมกับพฤติกรรมจิตสาธารณะแต่ละด้าน

1.5.6) นำแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ผ่านการปรับปรุง
แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปเสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
ตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะให้ลดข้อความและการใช้ภาษา
ให้ครอบคลุมกับพฤติกรรมจิตสาธารณะแต่ละด้านและความถูกต้องของกระบวนการวัดผล
และประเมินผล

1.5.7) จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะฉบับจริง
เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.5.8) การใช้แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะนี้ให้ครูที่ปรึกษา
เป็นผู้สังเกตและบันทึกผลการสังเกตที่เป็นปัญหาพฤติกรรมจิตสาธารณะ

3.1.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการ ดังนี้

1) ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ-

มหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมชัยวิทยาคม เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้เก็บข้อมูล

และผู้วิจัยรับข้อมูลคืนด้วยตนเอง

3.1.7 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ

ดังนี้คือ

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ในกรอกแบบสังเกตพฤติกรรม

จิตสาธารณะ หากพบว่าการกรอกแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะฉบับใดไม่สมบูรณ์ จะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์

2) ให้คะแนนการปฏิบัติ จากการสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ

แต่ละข้อ โดยระดับการปฏิบัติ ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ทุกครั้ง	ให้	5	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้	4	คะแนน
บางครั้ง	ให้	3	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้	1	คะแนน
ไม่เคย	ให้	0	คะแนน

3) กำหนดเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติทุกครั้ง
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติ

4) สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

4.1) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

4.2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 97)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

$\sum$ แทน ผลรวม

5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติทุกครั้ง
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตัวอย่าง แบบสังเกต (ครูที่ปรึกษาเป็นผู้สังเกต)

ผู้ถูกสังเกต.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือเมื่อนักเรียนแสดงหรือปฏิบัติ

พฤติกรรมนั้นตามที่กำหนดและทำเครื่องหมาย ✗ ลงในช่องทางด้านขวามือ

เมื่อนักเรียนไม่แสดงหรือไม่ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นตามที่กำหนด

พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและ พึงพอใจ					
พฤติกรรมบ่งชี้ 1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงาน ด้วยความเต็มใจ					
นักเรียนชอบรับอาสาช่วยคุณครูเมื่อเห็นคุณครูถือ ของจำนวนมาก					
พฤติกรรมบ่งชี้ 1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน					
รับอาสาในการเก็บกระดาษหรือเศษกระดาษ ในห้องเรียน					
พฤติกรรมบ่งชี้ 1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น					
ไม่ขโมย หรือนำวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม ไปเป็นของตน					
ตัวชี้วัดที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม					
พฤติกรรมบ่งชี้ 2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และ สิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ					
นำแก้วน้ำของห้องเรียนไปใช้แล้วทำความสะอาด และวางไว้ที่เดิม					

พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
พฤติกรรมบ่งชี้ 2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม					
นักเรียนช่วยคนในหมู่บ้านปลูกต้นไม้ด้วยความภาคภูมิใจว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม					
พฤติกรรมบ่งชี้ 2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น					
นักเรียนเก็บขยะจากตะแกรงเหล็กทุกครั้ง เมื่อพบเพราะกลัวว่าจะเป็นสาเหตุให้น้ำท่วมหมู่บ้านของตน					

5.2) ข้อมูลที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะตรงกับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียน การสร้างแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีวิธีดำเนินการและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

5.2.1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะที่มีคุณภาพที่จะใช้ในการวิจัย

5.2.2) ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

5.2.3) วิเคราะห์พฤติกรรมจิตสาธารณะ ทั้ง 2 ตัวชี้วัด 6 พฤติกรรมบ่งชี้ สร้างแบบวัดพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริง และนำมาสร้างข้อคำถามเป็นแบบสถานการณ์ตาม 2 ตัวชี้วัด 6 พฤติกรรมบ่งชี้ คำตอบที่ให้เลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมและความครอบคลุมของข้อคำถาม เพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

5.2.4) นำแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ให้ครอบคลุมและสอดคล้องตรงตามนิยามปฏิบัติการ ตลอดจนการใช้ภาษาวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ การเขียนรายการพฤติกรรม การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5.2.5) นำแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปเสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

5.2.6) จัดทำแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5.2.7) การใช้แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะนี้ ให้นักเรียนเป็นผู้วัดพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ตรงกับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

5.2.8) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเก็บข้อมูลกับนักเรียน โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5.2.9) การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการ โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ในกรอกแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ หากพบว่าการกรอกแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะฉบับใด ไม่สมบูรณ์จะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์ จากนั้นนำไปตรวจให้คะแนนแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามที่กำหนด ดังนี้

ข้อความทางบวก

ให้คะแนน 5 สำหรับนักเรียนที่ตอบ	ทุกครั้ง
ให้คะแนน 4 สำหรับนักเรียนที่ตอบ	บ่อยครั้ง
ให้คะแนน 3 สำหรับนักเรียนที่ตอบ	บางครั้ง
ให้คะแนน 2 สำหรับนักเรียนที่ตอบ	นาน ๆ ครั้ง
ให้คะแนน 1 สำหรับนักเรียนที่ตอบ	ไม่เคย

ข้อความทางลบ

- ให้คะแนน 1 สำหรับนักเรียนที่ตอบ ทุกครั้ง
 ให้คะแนน 2 สำหรับนักเรียนที่ตอบ บ่อยครั้ง
 ให้คะแนน 3 สำหรับนักเรียนที่ตอบ บางครั้ง
 ให้คะแนน 4 สำหรับนักเรียนที่ตอบ นาน ๆ ครั้ง
 ให้คะแนน 5 สำหรับนักเรียนที่ตอบ ไม่เคย

ตัวอย่างข้อคำถาม

ชื่อผู้กรอกแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ.....

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริง
 ของนักเรียนมากที่สุด

สถานการณ์ตามพฤติกรรมบ่งชี้	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และพึงพอใจ					
พฤติกรรมบ่งชี้ 1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงาน ด้วยความเต็มใจ แดงโม : “เราไปช่วย คุณครูอ้อยยกโต๊ะ เก้าอี้มา คุณครูกำลังจัดนิทรรศการอยู่” แดงกวา : “ไปยกโต๊ะมาหรือ เราคงยกไม่ไหวหรอก” นักเรียนเคยไปช่วยคุณครูเช่นเดียวกับแดงโมบ้างไหม					
พฤติกรรมบ่งชี้ 1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน ใบเตย : “ใครมาทำน้ำหกเลอะเทอะบน โต๊ะครูเนี่ย” ใบตอง : “เรารับหาหาผ้าเช็ดให้แห้ง ก่อนที่น้ำจะหก ลงบนพื้นกันเถอะ” เมื่อนักเรียนพบว่ามือน้ำหกในห้องเรียน นักเรียนเคยนำ ผ้ามาเช็ด เช่นเดียวกับใบตองบ้างไหม					

สถานการณ์ตามพฤติกรรมบ่งชี้	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
<p>พฤติกรรมบ่งชี้ 1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น</p> <p>เมธา : “เรามีลูกอมอยู่ 2 เม็ด แบ่งกันคนละเม็ดนะ”</p> <p>มาวิน : “แกะเบา ๆ เดี่ยวคุณครูได้กิน”</p> <p>นักเรียนเคยรับประทานขนมในห้องเรียนบ้างไหม</p>					
<p>ตัวชี้วัดที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์</p> <p>ต่อโรงเรียน ชุมชน และ สังคม</p>					
<p>พฤติกรรมบ่งชี้ 2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ</p> <p>หนึ่ง : “โต๊ะเรียน โหน่งมีแต่รูปการ์ตูนเต็ม โต๊ะเลย”</p> <p>โหน่ง : “เราวาดเอง รูปนี้สีใช้มีดสลักเราน่ารักไหม”</p> <p>นักเรียนเคยปฏิบัติเช่นเดียวกับโหน่งบ้างไหม</p>					
<p>พฤติกรรมบ่งชี้ 2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์</p> <p>ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม</p> <p>แก้ม : “เราไปชวนเพื่อน ๆ เก็บกล่องโฟม และ ถังพลาสติกที่ลอยอยู่ในบ่อน้ำหน้าโรงเรียน ดีไหม”</p> <p>กิ้ง : “เราไปด้วยคนนะ ทำงานบ้านเสร็จพอดี”</p> <p>นักเรียนเคยปฏิบัติเช่นเดียวกับกิ้งบ้างไหม</p>					

สถานการณ์ตามพฤติกรรมบ่งชี้	ระดับการปฏิบัติ				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
<p>พฤติกรรมบ่งชี้ 2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น</p> <p>นิศา : “พ่ungsี้ โรงเรียนจะจัดงานวันเด็ก จะมีนักเรียนโรงเรียนอื่นมาร่วมงานด้วย พวกเราทุกคนในห้องเตรียมจัดซุ้มขายของที่ระลึกและขายน้ำดื่มเพื่อหาเงินให้กับห้องเพื่อจัดกิจกรรมในโอกาสต่อไป”</p> <p>ดวงใจ : “ฉันจะขอขายน้ำดื่ม คงมีคนมาอุดหนุนมากมาย จะได้มีเงินให้ห้องของเราหลายๆ”</p> <p>นักเรียนเคยอาสาทำงานเพื่อส่วนรวมเช่นเดียวกับดวงใจบ้างไหม</p>					

ข้อมูลพฤติกรรมจิตสาธารณะที่เป็นการปฏิบัติจริงของนักเรียน

โรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

5.3) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ

และแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ มาวิเคราะห์ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของพฤติกรรมจิตสาธารณะซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมจิตสาธารณะในการปฏิบัติจริงของนักเรียนโรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม เพื่อใช้ประกอบการวางแผนในขั้นต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นข้อมูล

3.2 ระยะที่ 2 ปรับปรุง พัฒนาระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

และประเมินผลการพัฒนาระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม ดำเนินการดังนี้

3.2.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างแนวทางปรับปรุงและพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

2) เพื่อพัฒนาและประเมินผลการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
ของนักเรียน โรงเรียนน้อมชัยวิทยา

3.2.2 เป้าหมาย

- 1) ได้แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
- 2) พัฒนาและประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้าง

จิตสาธารณะของนักเรียน เหมาะสมตามบริบทของ โรงเรียนน้อมชัยวิทยา

3.2.3 ระยะเวลา ระหว่างเดือน มิถุนายน 2553 ถึง กันยายน 2553

3.2.4 สถานที่ โรงเรียนน้อมชัยวิทยา

3.2.5 เครื่องมือ ได้แก่

- 1) เครื่องมือในการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล ได้ร่วมกันกำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนา

จิตสาธารณะ คือ การสอนสอดแทรกในรายวิชา การจัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝัง
พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะโดยตรง การบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอก โรงเรียน

- 2) เครื่องมือในการประเมิน

2.1) แบบสัมภาษณ์นักเรียน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ
สอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการโต้ตอบทางวาจาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทราบ
ความรู้สึก ความสนใจ ความคิดเห็น หรือทัศนคติ ซึ่งแบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด
ครอบคลุมพฤติกรรมใน 2 ตัวชี้วัด 6 พฤติกรรมบ่งชี้ใช้สัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
ที่ทำการวิจัย โดยผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้สัมภาษณ์นักเรียน

2.2) แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียน
น้อมชัยวิทยา เป็นการประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการ
ของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 6 ฉบับ มี 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี
ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยการสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา จำนวน 14 คน
เพื่อนนักเรียน จำนวน 16 คน ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 210 คน และ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

3.2.6 วิธีดำเนินการ

- 1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเชิญผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย และผู้วิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจและเพื่อระดม รวบรวมความคิดในการหาแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะและการประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม ที่ได้รับการพัฒนาดำเนินการระหว่างวันที่ 25 – 27 พฤษภาคม 2553
- 2) ผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลนำสภาพพฤติกรรมจิตสาธารณะที่มีการปฏิบัติจริงของนักเรียน และความต้องการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม
- 3) ผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลนำเสนอโครงการ กิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการปรับปรุง พัฒนาและประเมินผลการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ตามตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อให้มีเป้าหมายพัฒนาและการประเมินผลที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง
- 4) ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล กำหนดรายการปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน จำแนกตามตัวชี้วัด
- 5) ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล กำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงพัฒนา และประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละพฤติกรรมบ่งชี้
- 6) ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล ทำการปรับปรุงพัฒนาและประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR) ตามแนวคิดของ Kemmis และ Mc Taggart (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 142) ดังนี้
  - 6.1) **ขั้นวางแผน (Planning)** ประกอบด้วย
    - ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกระบวนการในการพัฒนา และการประเมินผล
    - ขั้นตอนที่ 2 กำหนดตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานตามตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้แต่ละตัวตามศักยภาพของครูในโรงเรียน งบประมาณที่มีจำกัดและข้อจำกัดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดแผนงาน / กิจกรรม / โครงการรองรับ เพื่อให้กระบวนการหลักเกิดผลเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริง โดยถือเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและคณะครูที่ปรึกษาทุกคน

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดขั้นตอนการตรวจ ติดตามและประเมินผล งานตามแผนงาน / กิจกรรม / โครงการซึ่งเป็นตัวชี้วัด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสะท้อนผลการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การวางแผนแก้ปัญหา อุปสรรคแต่ละครั้งตามวงรอบ จนได้ผลลัพธ์เป็นที่พึงพอใจ

6.2) ขั้นปฏิบัติ (Action) ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ตามโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในแต่ละโครงการ / กิจกรรม ร่วมรับผิดชอบ ดำเนินการ นิเทศติดตาม สังเกต ประเมิน และสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 นำเครื่องมือที่สร้างสมบูรณ์แล้วในระยษะที่ 1 มาใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดคุณภาพแต่ละตัว ตามระเบียบวิธีวิจัย พร้อมทั้งจะนำมาใช้งานจริง

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดให้ผู้รับผิดชอบแต่ละโครงการ / กิจกรรม จัดทำรายงานผลการปฏิบัติแยกตามตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา งานและผลของการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้าง จิตสาธารณะ ใช้ประเมินผลการวิจัยจากการสอบถามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา เพื่อนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาเครื่องมือประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ ลิเคอร์ท์ (Likert) โดยกำหนดระดับคะแนนของความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ได้แก่ 5 หมายถึง ดีมาก 4 หมายถึง ดี 3 หมายถึง ปานกลาง 2

หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์หรือคำนวณค่าเฉลี่ยแล้วต้องนำมาแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติในด้านจิตสาธารณะ
4.51 – 5.00	ดีมาก
3.51 – 4.50	ดี
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ และแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมิน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม และนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเองจากการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริง โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะและแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ที่ใช้เป็นแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน เป็นแบบประเมินชุดเดียวกันกับใช้สังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะและวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะนักเรียนก่อนการพัฒนา

6.3) ขั้นสังเกต (Observe) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดจากแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกพฤติกรรม โดยผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมจากการดำเนินงานตามแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

6.4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลสารสนเทศที่เกิดจากแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกพฤติกรรมผู้เรียน เสนอต่อที่ประชุมกลุ่มย่อย และที่ประชุมกลุ่มใหญ่เพื่ออภิปรายหาจุดอ่อน มีระดับคุณภาพต่ำ และจุดแข็ง มีระดับคุณภาพสูง

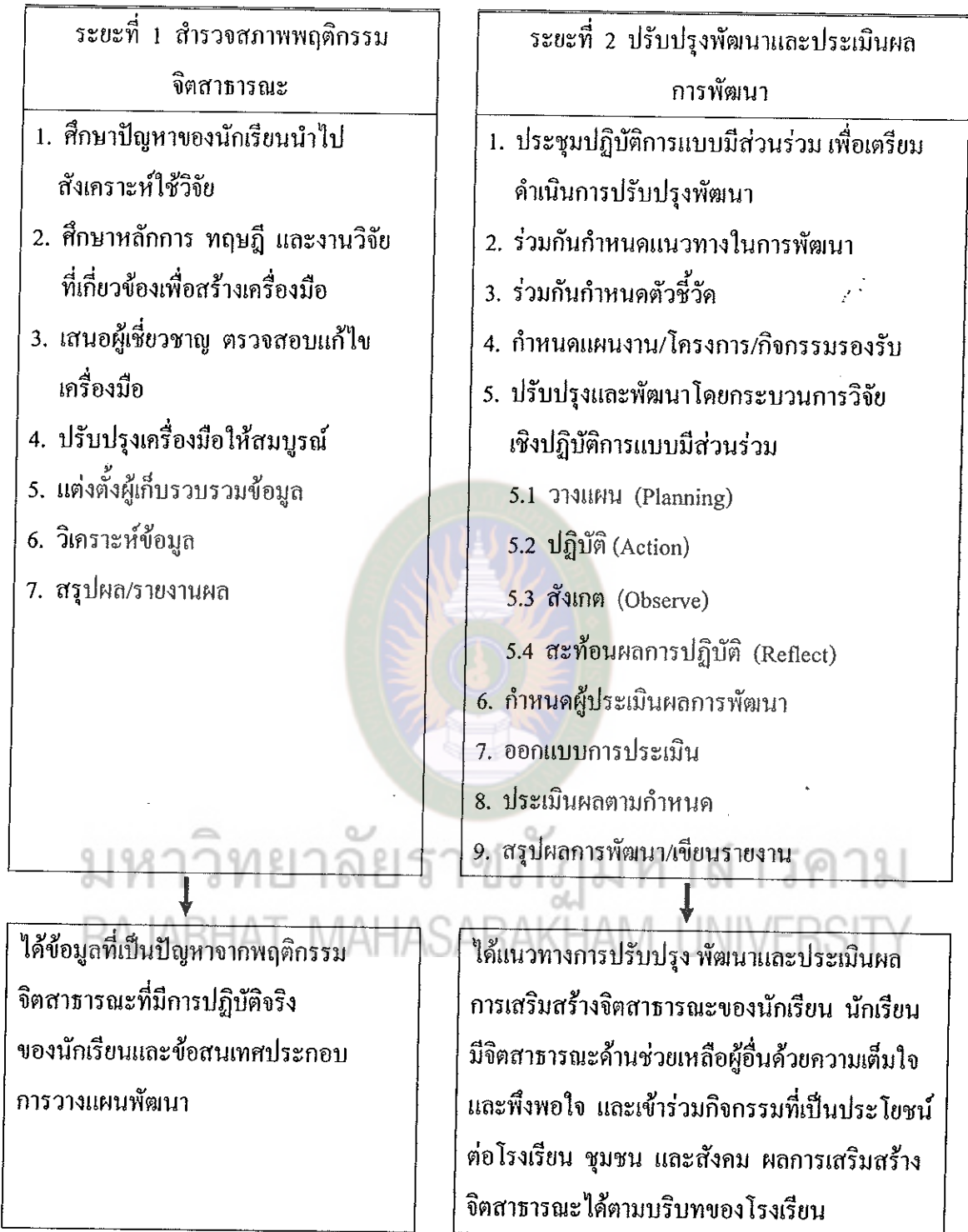
เพื่อนำไปพัฒนาให้ยั่งยืนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 แบ่งกลุ่มครูที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาถึงสาเหตุ และแนวทางแก้ไขตามตัวชี้วัดที่เป็นจุดอ่อน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 จัดสัมมนา โดยเชิญผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญงานวิจัย มาประเมินผลงานวิจัย โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของระบบ และนำไปใช้จริง ผลที่ได้รับ ผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนจ้อยชัยวิทยาคม เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สรุปผล เขียนรายงาน และเผยแพร่แก่สาธารณชนทราบ โดยสรุปขั้นตอนการดำเนินงานดังแผนภาพที่ 4

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 6 สรุปขั้นตอนการวิจัย การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
ของนักเรียน โรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม